



EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 3.5.2011  
KOM(2011) 244 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA  
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Meie elukindlustus, meie looduskapital: ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia  
aastani 2020**

{SEK(2011) 540 lõplik}

{SEK(2011) 541 lõplik}

## 1. SISSEJUHATUS

Bioloogiline mitmekesisus – ökosüsteemide, liikide ja geenide rohkus – on meie elukindlustus; see annab meile toidu, vee, puhta õhu, peavarju ja ravimid, kaitseb loodusõnnetuste, kahjurite ja haiguste eest ning aitab reguleerida kliimat. Bioloogiline mitmekesisus on ka looduskapital, mis pakub majandustegevuseks vajalikke ökosüsteemi teenuseid. Selle kahjustumine või vähenemine ohustab nende teenuste pakkumist: nii kaotame looduslikke liike ja elupaiku ning jõukust ja töökohti, mida loodus meile pakub, ning seame sedasi ohtu meie endi heaolu. Seepärast on bioloogilise mitmekesisuse vähenemine suurim maailma ähvardav keskkonnaohu kliimamuutuste kõrval, ning need kaks on omavahel lahutamatu seotud. Kuna bioloogiline mitmekesisus on kliimamuutuse leevendamisel ja sellega kohanemisel väga oluline tegur, tuleb selleks, et vältida bioloogilise mitmekesisuse vähenemist, hoida maakera keskmise temperatuuri tõus alla 2 °C ning võtta samal ajal piisavaid kohanemismeetmeid, et vähendada kliimamuutuste vältimatute tagajärgede mõju.

Liigid hävivad praegu erakordselt kiiresti. Peamiselt inimtegevuse tõttu kaovad liigid praegu 100 kuni 1000 korda kiiremini kui looduslikult: ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) kohaselt on maailma ökosüsteemid kahjustatud ning neid ei kasutata säästvalt; 75 % kalavarudest on ülepüütud või märkimisväärselt vähenenud ning maailma mastaabis on pärast 1990. aastat kadunud 75 % põllukultuuride geneetilisest mitmekesisusest. Igal aastal võetakse maha hinnanguliselt 13 miljonit hektarit troopilisi metsi<sup>1</sup> ning 20 % maailma troopilistest korallriffidest on tänaseks juba kadunud ning on oht, et kliima jätkuva muutumise korral on 2050. aastaks hävinud või oluliselt kahjustunud veel 95 %<sup>2</sup>.

ELi õigusaktidega kaitstud elupaikadest ja liikidest on heas seisundis üksnes 17 % ning peamisest ökosüsteemidest vaid 11 %<sup>3</sup>. Selline on olukord hoolimata sellest, et bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks on võetud meetmeid, eriti pärast 2001. aastat, mil kehtestati ELi 2010. aasta bioloogilise mitmekesisuse eesmärk. Võetud meetmetest saadud kasu on vähendanud pidev ja suurenev surve Euroopa bioloogilisele mitmekesisusele: maakasutuse muutumine, bioloogilise mitmekesisuse ja selle osade liigne kasutamine, invasiivsete võõrliikide levimine, saastamine ja kliimamuutus on jätkunud kas endises või kiirenevas tempos. Bioloogilist mitmekesisust kahjustavad olulisel määral ka kaudsed tegurid, nagu rahvastiku kasv, inimeste vähesed teadmised bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas, ning asjaolu, et otsuste tegemisel ei võeta arvesse bioloogilise mitmekesisuse majanduslikku väärtust.

Käesoleva strateegia eesmärk on peatada bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ja kiirendada ELi üleminekut ressursitõhusale ja keskkonnasäästlikule majandusele. See on Euroopa 2020. aasta strateegia<sup>4</sup> ning juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa”<sup>5</sup> lahutamatu osa.

---

<sup>1</sup> FAO, 2010.

<sup>2</sup> „Reefs at Risk Revisited”, Maailma Loodusvarade Instituut, 2011.

<sup>3</sup> <http://www.eea.europa.eu/publications/eu-2010-biodiversity-baseline/>.

<sup>4</sup> KOM(2010) 2020.

<sup>5</sup> KOM(2011) 21.

## 2. UUS ALUS BIOLOOGILIST MITMEKESISUST KÄSITLEVALE ELI POLIITIKALE

### 2.1. TOPELTMANDAAT TEGUTSEMISEKS

#### *ELi mandaat*

2010. aasta märtsis tunnistasid ELi juhid, et 2010. aastaks seatud bioloogilise mitmekesisuse eesmärki ei suudeta saavutada vaatamata mõnele suuremale kordaminekule nagu maailma suurima kaitsealade võrgustiku Natura 2000 rajamine. Seepärast kiitsid ELi juhid heaks komisjoni teatises „Valikuvõimalused ELi visiooniks ja eesmärgiks bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas pärast 2010. aastat”<sup>6</sup> väljapakutud pikaajalise visiooni ja kaugeleulatuva üldeesmärgi.

#### **Visioon 2050. aastaks**

*2050. aastaks Euroopa Liidu bioloogiline mitmekesisus ja sellega seotud ökosüsteemi teenused – piirkonna looduskapital – kaitstakse, hinnatakse ning taastatakse asjakohaselt bioloogilise mitmekesisuse väärtusena omaette ja inimeste heaolu ja majandusliku jõukuse alusena, et ära hoida bioloogilise mitmekesisuse vähenemisest tingitud katastroofilised muutused.*

#### **2020. aasta üldeesmärk**

*Peatada 2020. aastaks ELis bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ja ökosüsteemi teenuste kahjustumine ja need võimaluste piires taastada, suurendades ELi panust maailma bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ärahoidmisesse.*

#### *Ülemaailmne mandaat*

2010. aastal Nagoyas toimunud bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 10. konverentsi (COP10) tulemusena võeti vastu bioloogilise mitmekesisuse ülemaailmne strateegiline kava aastateks 2011–2020,<sup>7</sup> geneetilistele ressurssidele juurdepääsu ning nende kasutamisest saadava tulu õiglast ja võrdset jaotamist käsitlev Nagoya protokoll (ABS-protokoll)<sup>8</sup> ning bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks vajalike vahendite leidmise strateegia.

ELi 2020. aasta bioloogilise mitmekesisuse strateegia vastab mõlemale mandaadile ning aitab ELil saavutada oma bioloogilise mitmekesisuse eesmärgi ja täita rahvusvahelisi kohustusi.

### 2.2. LOODUSVARADE HINDAMINE ERINEVATE HÜVEDE SAAMISEKS

ELi 2020. aasta bioloogilise mitmekesisuse eesmärk lähtub põhimõttest, et lisaks looduslikule väärtusele on bioloogilisel mitmekesisusel ja selle pakutavatel teenustel märkimisväärne

<sup>6</sup> KOM(2010) 4.

<sup>7</sup> Ülemaailmne strateegiline kava aastateks 2011–2020 sisaldab visiooni aastaks 2050, ülesandeid aastani 2020 ja 20 eesmärki.

<sup>8</sup> 11. veebruaril 2011 esitas komisjon nõukogule ettepaneku nõukogu otsuse kohta, milles käsitletakse Nagoya protokollile alla kirjutamist Euroopa Liidu nimel.

majanduslik väärtus, mis turgudel sageli ei avaldu. Kuna bioloogilisel mitmekesisusel puudub hind ning seda ei kajastata ühiskonna arvepidamises, kannatab see sageli võitluses loodusvarade ja nende kasutamise pärast. Ökosüsteemide ja bioloogilise mitmekesisuse majanduslikke aspekte käsitlevas rahvusvahelises uuringus (TEEBi uuring), mida komisjon rahaliselt toetas, soovitatakse võtta otsuste tegemisel arvesse bioloogilise mitmekesisuse majanduslikku väärtust ning kajastada seda arvepidamis- ja aruandlussüsteemides<sup>9</sup>. Nagoyas seoti see soovitus ülemaailmse eesmärgiga ning see on üks praeguse strateegia paljudest põhimeetmetest.

Kuigi bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks võetavate meetmetega kaasnevad kulud,<sup>10</sup> on bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ka iseenesest ühiskonna jaoks tervikuna kulukas, eriti selliste sektorite jaoks, mis sõltuvad otseselt ökosüsteemi teenustest. Näiteks putuktolmlemise majanduslik väärtus ELi põllumajandusele on hinnanguliselt 15 miljardit eurot aastas<sup>11</sup>. Mesilaste ja teiste tolmeldajate arvu pidev vähenemine<sup>12</sup> võib tuua kaasa rängad tagajärjed Euroopa põllumeeste ja põllumajandus-ettevõtlussektori jaoks<sup>13</sup>. Erasektoris teadvustatakse neid ohte üha rohkem. Paljud ettevõtjad Euroopas ja mujal hindavad praegu oma sõltuvust bioloogilisest mitmekesisusest ning seovad loodusvarade säästva kasutamise eesmäärke ettevõtte strateegiatega<sup>14</sup>.

Looduse potentsiaali täiel määral väärtustamine aitab saavutada paljusid ELi strateegilisi eesmäärke:

- *Ressursitõhusam majandus.* ELi ökoloogiline jalajälg on praegu kaks korda suurem kui ELi bioloogiline võimsus<sup>15</sup>. Kui EL kaitseb loodusvarasid ja parandab nende seisundit ning kasutab ressursse säästlikult, võib ta parandada majanduse ressursitõhusust ja vähendada sõltuvust väljastpoolt Euroopat pärit loodusvaradest.
- *Kliimamuutustele vastupidavam ja vähese CO<sub>2</sub> heitega majandus.* Ökosüsteemipõhised lähenemisviisid kliimamuutuste mõju vähendamisele ja nendega kohanemisele võivad osutada tehnoloogialahenduste kõrval kulutõhusaks võimaluseks, mis pakub lisaks bioloogilise mitmekesisuse kaitsmisele ka mitmeid muid hüvesid.
- *Juhtroll teaduse ja innovatsiooni valdkonnas.* Paljude rakendusteaduste areng sõltub loodusvarade mitmekesisusest ja pikaajalisest kättesaadavusest. Näiteks geneetiline mitmekesisus on meditsiini- ja kosmeetikatööstuse innovatsiooni peamine allikas, kuid ökosüsteemide taastamise ja roheline infrastruktuuriga seotud innovatsioonipotentsiaal<sup>16</sup> on suures osas kasutamata.
- *Uued oskused, töökohad ja ärivõimalused.* Looduspõhine innovatsioon ning ökosüsteemide taastamise ja bioloogilise mitmekesisuse kaitsmise meetmed võivad luua uusi oskusi, töökohti ja ärivõimalusi. TEEBi uuringu kohaselt võivad ülemaailmsed

---

<sup>9</sup> <http://www.teebweb.org/>

<sup>10</sup> Vastavalt teatisele lisatud komisjoni töödokumendile.

<sup>11</sup> Gallai jt, 2009.

<sup>12</sup> Rohumaa liblikate populatsioonid on alates 1990. aastast vähenenud üle 70 %.

<sup>13</sup> Hinnanguliselt sõltub üle 80 % ELi põllukultuuridest vähemalt osaliselt putuktolmlemisest (*Bee Mortality and Bee Surveillance in Europe*, 2009).

<sup>14</sup> „*State of Green Business 2011*”, GreenBiz Group.

<sup>15</sup> <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/ecological-footprint-of-european-countries/>.

<sup>16</sup> Nagu on kirjeldatud dokumentides KOM(2009) 147 ja KOM(2011) 17.

äriivõimalused, mis tulenevad bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks tehtavatest investeeringutest, olla aastaks 2050 väärt 2–6 triljonit USA dollarit.

### **2.3. BIOLOOGILIST MITMEKESISUST KÄSITLEVATE TEADMISTE PARANDAMINE**

Bioloogilist mitmekesisust käsitleva teadmistebaasi suurendamine on edenenud hästi. See võimaldab tegevussuundade kujundamisel toetuda ajakohastele teadusandmetele ja -teabele. Nüüd tuleb teadmistebaasi kohandada vastavalt 2020. aasta poliitikaraamistikule.

Komisjon teeb tihedat koostööd liikmesriikide ja Euroopa Keskkonnaametiga, et töötada 2012. aastaks välja terviklik raamistik strateegia rakendamise seireks, hindamiseks ja sellekohaseks aruandluseks. Riiklike, ELi ja rahvusvahelisi seire, aruandluse ja läbivaatamise kohustusi täiustatakse ja ühtlustatakse võimalikult palju muude keskkonnalaste õigusaktidega (nt veepoliitika raamdirektiiv). Kõnealuse raamistiku põhielementideks saavad ELi bioloogilise mitmekesisuse 2010. aasta võrdlustase ja ajakohastatud ELi bioloogilise mitmekesisuse näitajad,<sup>17</sup> kuid lisaks kavatakse kasutada ka muid andmeid ja teavet, mida saadakse ühise keskkonnateabe süsteemi, ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire, Euroopa metsanduse teabekeskuse ning maakasutuse raamuuringu (*LUCAS Land Use Cover Area Frame Survey*) kaudu. Euroopa bioloogilise mitmekesisuse teabesüsteemi (BISE) veebiportaalist saab peamine andme- ja teabevahetusplatvorm.

Strateegia sisaldab erimeetmeid seire ja aruandluse parandamiseks. Bioloogilise mitmekesisuse seire ja asjakohase aruandluse sidumine ELi loodusvaldkonna õigusaktide, ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP), ühise kalanduspoliitika ja võimaluste piires ühtekuuluvuspoliitikaga aitaks hinnata kõnealuste meetmete mõju.

Komisjon jätkab suuremate teadustöö lünkade täitmist, mis hõlmab muu hulgas Euroopa ökosüsteemi teenuste kaardistamist ja hindamist, et suurendada meie teadmisi bioloogilise mitmekesisuse ja kliimamuutuse seostest, samuti selle kohta, milline on pinnase bioloogilise mitmekesisuse tähtsus selliste oluliste ökosüsteemi teenuste pakkumisel nagu CO<sub>2</sub> sidumine ja toiduga varustamine. Teadusuuringute rahastamine uue ühise strateegilise raamistiku alusel aitaks samuti olemasolevaid teabelünki täita ning meetmeid toetada.

Lisaks osaleb EL ka edaspidi valitsustevahelises bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitlevas teaduslik-poliitilises foorumis ja jätkab selle aktiivset toetamist, eelkõige selliste piirkondlike hindamiste tegemiseks, mille jaoks võib keskkonnateaduse ja keskkonnapolitiitika kokkupuutepunktide laiendamiseks vaja minna ELi tasandi mehhanismi.

## **3. JÄRGMISE KÜMNE AASTA MEETMERAAMISTIK**

Bioloogilise mitmekesisuse 2020. aasta strateegia sisaldab kuut vastastikku täiendavat ja üksteisest sõltuvat eesmärki, mis teenivad 2020. aasta üldeesmärki. Kõik need eesmärgid koos aitavad peatada bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja ökosüsteemi teenuste kahjustumise, kuid samas on iga eesmärk suunatud konkreetse probleemi lahendamisele: bioloogilise mitmekesisuse ja sellega seotud ökosüsteemi teenuste kaitsmine ja taastamine (eesmärgid 1 ja 2), põllumajanduse ja metsanduse positiivse rolli suurendamine ning peamiste ELi

---

<sup>17</sup> <http://biodiversity.europa.eu/topics/sebi-indicators>. Muude oluliste näitajate hulka kuuluvad ELi säästva arengu ja põllumajanduse keskkonnaalased näitajad.

bioloogilisele mitmekesisusele survet avaldavate tegurite vähendamine (eesmärgid 3, 4 ja 5) ning ELi panuse suurendamine maailma bioloogilise mitmekesisuse kaitsmisel (eesmärk 6). Iga eesmärgi saavutamiseks on ette nähtud meetmepaketid, mis on koostatud vastavalt konkreetsele probleemile, mida teatava eesmärgi kaudu soovitakse lahendada. Konkreetsete meetmete on esitatud käesoleva teatise lisas. Vajaduse korral viiakse läbi täiendav meetmete mõju hindamine<sup>18</sup>.

### **3.1. LOODUSE KAITSMINE JA TAASTAMINE**

Linnudirektiivi ja loodusdirektiivi täielik rakendamine (st kõigi Euroopa jaoks tähtsate elupaikade ja liikide soodsa kaitsestaatus saavutamise ning piisavalt suure looduslike linnuliikide populatsiooni tagamine) on ELi bioloogilise mitmekesisuse edasise vähenemise peatamisel ja taastamisel ülimalt tähtis. Ajaliselt piiritletud ja mõõdetav eesmärk kiirendab nimetatud direktiivide rakendamist ning neis seatud eesmärkide saavutamist.

#### 1. eesmärk

*Peatada kõigi ELi loodusvaldkonna õigusaktidega reguleeritud liikide ja elupaikade seisundi halvenemine ning parandada seda oluliselt ja mõõdetavalt, et võrreldes praeguste hindamistega näitaksid aastal 2020 kaitsestaatus paranemist: i) 100 % rohkem elupaikade hindamisi ja 50 % rohkem liikide hindamisi, mis tehakse loodusdirektiivi kohaselt, ning seisundi stabiilsust või paranemist ii) 50% rohkem liikide hindamisi, mis tehakse linnudirektiivi kohaselt.*

### **3.2. ÖKOSÜSTEEMIDE JA NENDE TEENUSTE SÄILITAMINE JA PARANDAMINE**

Paljud ELi ökosüsteemid ja ökosüsteemi teenused on halvenenud ning seda suurel määral maa killustatuse tõttu. Peaaegu 30 % ELi territooriumist on mõõdukast kuni väga suure määran killustatud. 2. eesmärgiga soovitakse ühendada roheline infrastruktuur ruumilise planeerimisega ning säilitada ja parandada selle kaudu ökosüsteemi teenuseid ning taastada kahjustatud ökosüsteemid. Sellega toetatakse ELi jätkusuutliku majanduskasvu eesmärke,<sup>19</sup> aidatakse leevendada kliimamuutust ja kohaneda selle tagajärgedega ning edendatakse samal ajal majanduslikku, territoriaalset ja sotsiaalset ühtekuuluvust ja kaitstakse ELi kultuuripärandit. Samuti tagatakse ökosüsteemide parem funktsionaalne seos Natura 2000 alade sees ja nende vahel ning muudel maismaa-aladel. 2. eesmärk sisaldab ELi ja liikmesriikide Nagoyas heakskiidetud üleilmset eesmärki taastada 2020. aastaks 15% kahjustatud ökosüsteemidest.

#### 2. eesmärk

*2020. aastaks säilitatakse ja parandatakse ökosüsteeme ja ökosüsteemi teenuseid: selleks luuakse roheline infrastruktuur ning taastatakse vähemalt 15 % kahjustatud ökosüsteemidest.*

### **3.3. TAGADA SÄÄSTEV PÖLLUMAJANDUS, METSANDUS JA KALANDUS**

EL on juba teinud jõupingutusi selleks, et kaasata bioloogilise mitmekesisuse teema muude meetmete väljatöötamisse ja rakendamisse. Kuid arvestades kasu, mida bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemi teenused paljudele sektoritele annavad, ei ole need

<sup>18</sup> Eesmärkide ja meetmete võimalikku mõju on hinnatud käesolevale dokumendile lisatud komisjoni töödokumendis. Nimetatud töödokumendis (lk 81–82) on loetletud meetmed, mille puhul on kavas läbi viia täiendav mõju hindamine.

<sup>19</sup> KOM(2011) 17.

jõupingutused siiski piisavad. Käesoleva strateegiaga püütakse parandada peamiste sektorite lõimumist, eelkõige selliste eesmärkide ja meetmete abil, millega suurendatakse põllumajanduse, metsanduse ja kalanduse positiivset rolli bioloogilise mitmekesisuse kaitsmisel ja säästval kasutamisel<sup>20</sup>.

Põllumajandusega seoses toetavad kõnealust eesmärki (samuti 1. ja 2. eesmärki) ÜPP raames kehtivad õigusaktid. ÜPP ja ühise kalanduspoliitika eelseisev reform ning uus mitmeaastane finantsraamistik annavad võimaluse suurendada sünergiat ja ühtsust bioloogilise mitmekesisuse kaitse-eesmärkide ning ÜPP ja kalanduspoliitika ning muude poliitika-eesmärkide vahel.

### 3. eesmärk\*

*A) Põllumajandus: Suurendada 2020. aastaks võimalikult palju selliste põllumajanduslike rohumaade, põllumaade ja püsilikultuuride all olevaid alasid, mida reguleeritakse ÜPP raames võetud bioloogilise mitmekesisuse meetmetega, et tagada bioloogilise mitmekesisuse säilimine ja parandada mõõdetavalt\* selliste liikide ja elupaikade kaitsestaatust, mis sõltuvad põllumajandusest või mida see tegevusala mõjutab, ning ökosüsteemi teenuste pakkumist võrreldes ELi 2010. aasta võrdlustasemega, ja toetada seeläbi loodusvarade säästvat majandamist.*

*B) Metsad: 2020. aastaks on kõigi riigimetsade ja selliste teatava suurusega\*\* (määrab kindlaks liikmesriik või piirkond ning see esitatakse maaelu arengukavas) metsandusettevõtete jaoks, mida rahastatakse ELi maaelu arengupoliitika raames, kehtestatud metsamajandamiskavad või samaväärsed vahendid, mis on kooskõlas metsade säästva majandamisega,<sup>21</sup> et parandada mõõdetavalt\* selliste liikide ja elupaikade kaitsestaatust, mis sõltuvad metsandusest või mida see tegevusala mõjutab, ning ökosüsteemi teenuste pakkumist võrreldes ELi 2010. aasta võrdlustasemega.*

\* Mõlema eesmärgi puhul hinnatakse olukorra paranemist selliste mõõdetavate eesmärkide alusel, mis on kehtestatud 1. eesmärgiga ELile huvi pakkuvate liikide ja elupaikade kaitsestaatuse parandamiseks ning 2. eesmärgiga kahjustatud ökosüsteemide taastamiseks.

\*\* Et innustada väiksemaid metsandusettevõtteid vastu võtma säästvale majandamisele vastavaid majandamiskavasid või samaväärseid vahendeid, võivad liikmesriigid neile pakkuda täiendavaid stiimuleid.

### 4. eesmärk

*Kalandus: Saavutada 2015. aastaks kalavarude maksimaalne jätkusuutlik saagikus<sup>22</sup>. Saavutada kalavarude populatsiooni heale seisukorrale iseloomulik vanuseline ja suuruseline koosseis, majandades kalavarusid viisil, mis ei avalda negatiivset mõju muudele kalavarudele, liikidele ja ökosüsteemidele; sellega toetatakse hea keskkonnaseisundi saavutamist 2020. aastaks, mis on ette nähtud merestrateegia raamdirektiiviga.*

<sup>20</sup> Põllumajandusmaa ja metsad katavad 72 % ELi maismaast. Metsade bioloogilise mitmekesisuse säilitamine ja suurendamine on ELi 2006. aasta metsanduse tegevuskavas väljendatud eesmärk [KOM(2006) 302].

<sup>21</sup> Nagu on määratletud dokumendis SEK(2006) 748.

<sup>22</sup> Eesmärgile, mille kohaselt tuleb saavutada kalavarude maksimaalne jätkusuutlik saagikus 2015. aastaks, kirjutab EL alla 2002. aasta säästva arengu tippkohtumisel; samuti on ta alla kirjutanud uuele bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 10. konverentsil vastuvõetud 2020. aasta kalanduseesmärgile.

### 3.4. INVASIIVSETE VÕÖRLIIKIDE TÕRJE

Invasiivsed võõrliigid ohustavad ELis olulisel määral bioloogilist mitmekesisust ning see oht suureneb tulevikus tõenäoliselt veelgi, kui ei võeta kõigil tasanditel otsustavaid meetmeid kõnealuste liikide sissetungi ja kohanemise takistamiseks ning juba sissetunginud võõrliikide tõrjumiseks<sup>23</sup>. Igal aastal tekitavad invasiivsed võõrliigid ELis kahju ligikaudu 12,5 miljardit eurot. Hoolimata sellest, et invasiivsete võõrliikidega seotud probleemid on paljude liikmesriikide jaoks samad, puudub praegu konkreetne ja kõikehõlmav ELi poliitika invasiivsete võõrliikide tõrjumiseks (v.a õigusaktid, milles käsitletakse võõrliikide ja piirkonnast puuduvate liikide kasutamist vesiviljeluses). Selle puuduse kõrvaldamiseks nähakse käesoleva strateegiaga ette konkreetne ELi õiguslik vahend, mis aitaks muu hulgas lahendada invasiivsete võõrliikide liikumisteede, võõrliikide varajase tuvastamise ja sellele vastava tegutsemise ning võõrliikide piiramise ja haldamisega seotud probleeme.

#### 5. eesmärk

*2020. aastaks tehakse kindlaks invasiivsed võõrliigid ja nende liikumisteed ning neist koostatakse pingerida; nimekirja tipus olevad liigid võetakse kontrolli alla või hävitatakse ning võõrliikide liikumisteid hallatakse, et vältida uute invasiivsete võõrliikide sissetungi ja kohanemist.*

### 3.5. BIOLOOGILISE MITMEKESISUSE ÜLEILMSE KRIISI OHJAMINE

EL on lubanud täita 2020. aastaks seatud rahvusvahelised bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid, mille suhtes on kokku lepitud bioloogilise mitmekesisuse konventsioonis. Selleks on vaja võtta meetmeid ELis, aga ka kogu maailmas, kuna EL kasutab palju ka kogu maailma bioloogilise mitmekesisuse pakutavaid hüvesid ning on samas osaliselt vastutav selle vähenemise ja kahjustumise eest väljaspool ELi, mis on eelkõige toimunud pillava tarbimise tõttu.

Strateegia kaudu püütakse sihipäraste jõupingutuste abil vähendada EList pärinevat survet bioloogilisele mitmekesisusele ning toetatakse majanduse keskkonnasõbralikumaks muutmist kooskõlas prioriteetidega, mis EL on seadnud ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsil esitamiseks. Samuti peab EL täitma konventsiooniosaliste 10. konverentsil võetud konkreetset kohustused seoses vahendite leidmise ja Nagoya ABS-protokolli rakendamisega, kui ta soovib jätkata bioloogilist mitmekesisust käsitleva rahvusvahelise poliitika juhtimist.

#### 6. eesmärk

*2020. aastaks on EL suurendanud oma panust bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks kogu maailmas.*

### 3.6. MUUDE KESKKONNAMEETMETE JA -ALGATUSTE PANUS

Kuna käesolev strateegia on peamine vahend, millega EL püüab peatada bioloogilise mitmekesisuse vähenemist ning suunab meetmed sinna, kus on ELi jaoks kõige rohkem lisandväärtust ja mõju, tuleb 2020. aasta eesmärgi saavutamiseks ELi kehtivad keskkonnaalased õigusaktid täielikult rakendada ning võtta meetmeid riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

<sup>23</sup> Euroopa Keskkonnapoliitika Instituut (IEEP), 2010.



Bioloogilise mitmekesisusega seotud eesmärged toetavad mitmed olemasolevad või kavandatavad meetmed ja algatused. Näiteks 2009. aastal vastuvõetud põhjalikus poliitikapaketi käsitatakse kliimamuutust, mis avaldab olulist ja üha suurenevast survet bioloogilisele mitmekesisusele ning põhjustab seeläbi elupaikade ja ökosüsteemide muutumist. Selleks, et vältida bioloogilise mitmekesisuse vähenemist, on oluline hoida maakera keskmise temperatuuri tõus alla 2 °C. Komisjonil on kavas 2013. aastaks koostada kliimamuutustega kohanemist käsitlev ELi strateegia.

ELis kehtivad õigusaktid, mille kohaselt tuleb vee hea ökoloogiline seisund saavutada 2015. aastaks<sup>24</sup> ning mereökosüsteemide hea ökoloogiline seisund 2020. aastaks<sup>25</sup>; samuti käsitletakse õigusaktides eri allikatest pärit reostust ning reguleeritakse kemikaalide kasutamist ja nende mõju keskkonnale. Komisjon hindab, kas on vaja võtta täiendavaid meetmeid lämmastiku- ja fosfaadireostuse ning teatavate õhusaasteainetega seotud probleemide lahendamiseks ning samal ajal kaaluvad liikmesriigid komisjoni ettepanekut uue mullakaitse raamdirektiivi vastuvõtmise kohta, mis on vajalik ELi bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide saavutamiseks. Käesolevas strateegias käsitletakse teataval määral ka bioloogilise mitmekesisuse vähenemise kaudseid põhjustajaid, muu hulgas ELi ökoloogilise jalajälje vähendamiseks võetavate meetmete ning muude juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” raames elluviidavate algatuste kaudu.

## 4. MEIE ÜHINE ASI

### 4.1. PARTNERLUSED BIOLOOGILISE MITMEKESISUSE KAITSEKS

ELi ja üleilmsel tasandil 2020. aastaks seatud bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide saavutamiseks on vaja paljude eri sidusrühmade täielikku kaasamist ja pühendumist. Seepärast laiendatakse ja edendatakse strateegia toetamiseks mitmeid peamisi partnerlusi:

- Komisjon on loonud **ettevõtluse ja bioloogilise mitmekesisuse ELi platvormi**, mis praegu koondab ettevõtjaid kuuest eri sektorist (põllumajandus, kaevandustööstus, rahandus, toiduga varustamine, metsandus ja turism), et vahetada kogemusi ja parimaid tavasid. Komisjon laiendab platvormi veelgi ja innustab Euroopa ettevõtjaid (sh väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid) tegema omavahel rohkem koostööd ning looma kontakte riiklike ja üleilmsete algatustega.
- Komisjon jätkab koostööd muude partneritega TEEBi uuringu kohaste soovitude tutvustamiseks ja rakendamiseks ELi tasandil ning toetab arengumaade tööd bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste hindamisel.
- Komisjon toetab ka edaspidi teadlaste ja muude **ruumilise planeerimise ja maakasutuse korraldusega** seotud sidusrühmade vahelist koostööd bioloogilise mitmekesisuse strateegiade rakendamisel kõigil tasanditel ning tagab kooskõla ELi territoriaalse kava soovitustega.
- Igal rakendamise tasandil soodustatakse **kodanikuühiskonna** aktiivset osalemist. Näiteks kodanike teadusalgatused on väärtuslik vahend, mille abil koguda kvaliteetseid andmeid ning kaasata inimesi bioloogilise mitmekesisuse kaitsega seotud ettevõtmistesse.

---

<sup>24</sup> Direktiiv 2000/60/EÜ.

<sup>25</sup> Direktiiv 2008/56/EÜ.

- Komisjon ja liikmesriigid hakkavad bioloogilise mitmekesisuse kaitset ja säästvat kasutamist edendava algatuse BEST (Bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemi teenused Euroopa ülemereterritooriumidel, *Biodiversity and Ecosystem Services in Territories of European Overseas*) kaudu tegema koostööd **äärepoolseimate piirkondade ja ülemeremaade ja –territooriumidega**, kus elab rohkem endeemilisi liike kui kogu Euroopas.
- Samuti toetab EL jõupingutusi koostöö ja **sünergiate** parandamiseks ning ühiste prioriteetide kehtestamist bioloogilise mitmekesisusega seotud konventsioonide (bioloogilise mitmekesisuse konventsioon, ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon (CITES), rändliikide kaitse konventsioon, märgalasid käsitlev Ramsari konventsioon ja UNESCO maailmapärandi kaitse konventsiooni) raames. EL edendab koostööd ka bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ning kliimamuutuste ja kõrbestumise konventsioonide rakendamisel.
- EL tugevdab bioloogilise mitmekesisuse küsimustes dialoogi ja koostööd **põhiliste partneritega**, eelkõige kandidaatriikide ja võimalike kandidaatriikidega, et nende poliitika kujuneks või kohanduks 2020. aasta eesmärkidele vastavaks. Kandidaatriike ja võimalikke kandidaatriike kutsutakse osalema strateegia rakendamisel ning alustama oma poliitika väljatöötamist või kohandamist, pidades silmas ELi ja üleilmsel tasandil 2020. aastaks seatud bioloogilise mitmekesisuse eesmärke.

Selliste partnerluste kaudu aidatakse ELis suurendada seni veel vähest teadlikkust bioloogilise mitmekesisuse alal<sup>26</sup>. Komisjoni 2010. aasta kampaaniale „Bioloogiline mitmekesisus – meie ühine südameasi” järgneb Natura 2000 võrgustikule keskenduv erikampaania.

#### 4.2. VAHENDITE LEIDMINE BIOLOOGILISE MITMEKESISUSE JA ÖKOSÜSTEEMI TEENUSTE TOETAMISEKS

Et ELil oleks võimalik saavutada strateegia eesmärke ning täita ülemaailmseid kohustusi seoses bioloogilise mitmekesisusega, on vaja leida rahalisi vahendeid ja neid tõhusalt kasutada. Mõjutamata läbirääkimisi järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle teevad komisjon ja liikmesriigid praeguse programmiperioodi jooksul järgmist:

- *tagavad bioloogilise mitmekesisuse jaoks olemasolevate vahendite parema kasutamise ja jaotamise.* Praegusel programmiperioodil on ühtekuuluvuspoliitika raames ette nähtud 105 miljardit eurot keskkonna- ja kliimameetmete (sh bioloogilise mitmekesisuse ja looduskaitse meetmed) rahastamiseks<sup>27</sup>. Kuid kättesaadavate vahendite kasutuselevõtu optimeerimiseks on vaja teha kooskõlastatud jõupingutusi<sup>28</sup>.

- *kasutavad kättesaadavaid vahendeid otstarbekalt ja püüavad saada võimalikult suurt kasu eri rahastamisvahendite* (sh vahendid põllumajanduse ja maaeluarengu, kalanduse,

<sup>26</sup> [http://ec.europa.eu/public\\_opinion/flash/fl\\_290\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_290_en.pdf).

<sup>27</sup> KOM(2011) 17.

<sup>28</sup> KOM(2010) 110. 2009. aasta septembri lõpuks oli bioloogilise mitmekesisuse jaoks eraldatud vahendite kasutuselevõtt väiksem kui muude kulukategooriate puhul. Sel ajal võeti bioloogilise mitmekesisusega vahetult seotud kahe kategooria („bioloogilise mitmekesisuse ja looduskaitse edendamine” ja „loodusvarade kaitse edendamine”) jaoks ettenähtud vahendeid kasutusele vastavalt 18,1 % ja 22 %; kogu ühtekuuluvuspoliitika raames eraldatud vahendite keskmine kasutuselevõtu määr oli 27,1 % Liikmesriigid peavad 2011. aasta juuni lõpuks esitama selle kohta ajakohastatud andmed, seega peaksid koondandmed olema kättesaadavad suvel.

regionaalpoliitika ja kliimameetmete rahastamiseks) *koostoimest*. Investeerimine bioloogilise mitmekesisuse kaitsmisse võib olla mitmel moel tasuv ning see võimaldab kliimaprobleemidele kulutõhusalt reageerida. Tuleks uurida, kas on võimalik lisada bioloogilist mitmekesisust käsitlevaid eesmärke praegu komisjonis arutlusel olevasse ühisesse strateegiaraamistikku, et kehtestada prioriteedid maaelu-, regionaal-, sotsiaal- ja kalanduspoliitika viie rahastamisvahendi kasutamiseks.

- *mitmekesisustavade ja lisavad eri rahastamisallikaid*. Komisjon ja liikmesriigid edendavad innovatiivsete rahastamismehhanismide (sh turupõhiste vahendite) väljatöötamist ja kasutamist. Ökosüsteemi teenuste süsteemide kaudu tehtavate maksetega tuleks toetada avalikke ja erahüvesid, mida saadakse põllumajanduse, metsa- ja mereökosüsteemidest. Erasektorit innustatakse investeerima rohelistesse infrastruktuuri ning hinnatakse bioloogilise mitmekesisuse asendamise võimalusi kui vahendit, mille abil saaks vältida bioloogilise mitmekesisuse summaarset vähenemist. Komisjon ja Euroopa Investeerimispank uurivad, kuidas saaks bioloogilise mitmekesisuse probleemide lahendamiseks kasutada innovatiivseid rahastamisvahendeid (sh avaliku ja erasektori partnerluste kaudu) ning bioloogilise mitmekesisuse rahastamisvahendi loomise võimalusi.

Kõigepealt on vaja leida rahalisi vahendeid kaheks otstarbeks. Esiteks on vaja leida piisavalt vahendeid Natura 2000 võrgustiku täielikuks rakendamiseks, mille puhul on lisaks liikmesriikide rahastamisele ette nähtud ELi kaasrahastamine<sup>29</sup> (kokku hinnanguliselt ligikaudu 5,8 miljardit eurot aastas). Sellega seoses võib osutada vajalikuks, et liikmesriigid koostavad Natura 2000 võrgustikku käsitleva mitmeaastase tegevuskava, mis on kooskõlas loodusdirektiivi kohaste tähtsusjärjestatud tegevuskavadega.

Teine rahastamisvajadus on seotud bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 10. konverentsil võetud kohustusega suurendada Nagoya tulemuste tõhusaks rakendamiseks oluliselt kõigist allikatest pärit rahastamisvahendeid. Kui konventsiooniosaliste 11. konverentsil hakatakse arutama rahastamiseesmärke, tuleks arvestada vajadusega suurendada avaliku sektori vahendite eraldamist, kuid kaaluda tuleks ka innovatiivsete rahastamisvahendite kasutamise võimalusi. Kindlakstehtud vajaduste täitmiseks vajalikud rahavood (omavahendid ja innovatiivsed rahastamisallikad) tuleks sätestada bioloogilise mitmekesisuse riiklikes strateegiates ja tegevuskavadetes.

Eespool nimetatud kohustusi on võimalik täita otse bioloogilise mitmekesisuse kaitseks ettenähtud täiendava rahastamise kaudu, ning kaudselt nii, et tagatakse sünergia selliste muude oluliste rahastamisvahenditega nagu kliimamuutustega seotud rahastamine (heitkogustega kauplemise süsteemist saadav tulu, raadamisest ja metsade seisundi halvenemisest tulenevate heitkoguste vähendamine arengumaades (REDD+)) ning muude innovatiivsete rahastamisallikatega (nt Nagoya ABS-protokolliga loodud vahendid). Bioloogilise mitmekesisuse jaoks on kasu ka keskkonnale kahjulikku mõju avaldavate toetuste reformimisest, arvestades 2020. aasta strateegia ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni üleilmset eesmärki.

### **4.3. ELI ÜHINE RAKENDUSSTRATEEGIA**

ELi ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ühiste eesmärkide saavutamiseks on vaja võtta meetmeid nii piirkondlikul, riiklikul kui ka ELi tasandil. Seega on vaja teha tihedat

---

<sup>29</sup> Nagu on sätestatud loodusdirektiivi artiklis 8.

koostööd, et jälgida eesmärkide (sh nende eesmärkide, mida püütakse saavutada käesoleva strateegia väliste poliitikameetmetega) saavutamisel tehtud edusamme ning tagada ELi ja liikmesriikide meetmete ühtsus. Selleks töötab komisjon koos liikmesriikidega hea tava alusel välja ühise rakendusraamistiku, millesse kaastakse ka muud peamised osapooled, sektorid ja institutsioonid ning milles kehtestatakse edu tagamiseks iga osapoole ülesanded ja vastutus.

Komisjon toetab ja täiendab liikmesriikide jõupingutusi ning jõustab selleks keskkonnaalaseid õigusakte, kõrvaldab uute algatuste kavandamise kaudu puudusi poliitikas, näeb ette suunised ja rahalised vahendid ning soodustab teadusuuringuid ja heade tavade vahetamist.

## **5. JÄRELMEETMED**

Käesoleva strateegiaga nähakse ette meetmeraamistik, mille kaudu ELil on võimalik saavutada 2020. aastaks seatud bioloogilise mitmekesisuse eesmärk ning hakata liikuma 2050. aasta visiooni suunas. Strateegia vaadatakse 2014. aasta alguses läbi, et selle tulemusi saaks arvesse võtta siis, kui koostatakse viiendat ELi riikide aruannet, mis on ette nähtud bioloogilise mitmekesisuse konventsiooniga. Kui saadakse uut teavet või kui strateegias kehtestatud eesmärkide osas on edu saavutatud, vaadatakse eesmärgid ja meetmed uuesti läbi.

Kuna paljud bioloogilise mitmekesisuse kaitseks ja loodusvarade suurendamiseks praegu võetavad meetmed toovad tegelikku kasu alles aastate pärast, peab EL oma 2020. aasta üldeesmärgi saavutamiseks hakkama strateegiat kohe rakendama.

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles lisas esitatud eesmärgid ja meetmed kinnitama.

## LISA

### **1. EESMÄRK RAKENDADA TÄIELIKULT LINNUDIREKTIIV JA LOODUSDIREKTIIV**

*Peatada kõigi ELi loodusvaldkonna õigusaktidega reguleeritud liikide ja elupaikade seisundi halvenemine ning parandada seda oluliselt ja mõõdetavalt, et võrreldes praeguste hindamistega näitaksid aastal 2020 kaitsestaatuse paranemist: i) 100 % rohkem elupaikade hindamisi ja 50 % rohkem liikide hindamisi, mis tehakse loodusdirektiivi kohaselt, ning seisundi stabiilsust või paranemist ii) 50% rohkem liikide hindamisi, mis tehakse linnudirektiivi kohaselt.*

#### **1. meede. Viia lõpule Natura 2000 võrgustiku loomine ja tagada selle hea haldamine**

- 1a) Liikmesriigid ja komisjon tagavad, et Natura 2000 võrgustiku (sh merekeskkonna) loomise etapp oleks 2012. aastaks enamjaolt lõpule viidud.
- 1b) Liikmesriigid ja komisjon võtavad liikide ja elupaikade kaitse ja majandamise nõudeid veelgi enam arvesse peamistes maa- ja veekasutust käsitlevates meetmetes nii Natura 2000 aladel kui ka mujal.
- 1c) Liikmesriigid tagavad, et majandamiskavad või samaväärsed vahendid, milles sätestatakse kaitse- ja taastamise meetmed, koostatakse ja rakendatakse kõigi Natura 2000 alade puhul õigeaegselt.
- 1d) Komisjon kehtestab koos liikmesriikidega loodusdirektiivis sätestatud biogeograafiliste raamistike osana 2012. aastaks Natura 2000 alade majandamisega seotud kogemuste ja heade tavade vahetamise ning piiriülese koostöö edendamise korra.

#### **2. meede. Tagada Natura 2000 alade piisav rahastamine**

- 2) Komisjon ja liikmesriigid näevad järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga ette vajalikud vahendid ja stiimulid Natura 2000 võrgustiku rahastamiseks muu hulgas ELi rahastamisvahenditest. Komisjon esitab 2011. aastal oma seisukoha selle kohta, kuidas Natura 2000 võrgustikku järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alusel rahastatakse.

#### **3. meede. Suurendada sidusrühmade teadlikkust ja osalust ning parandada jõustamist**

- 3a) Komisjon töötab koos liikmesriikidega 2013. aastaks välja ja käivitab ulatusliku teavituskampaania Natura 2000 võrgustiku kohta.
- 3b) Komisjon ja liikmesriigid tihendavad koostööd peamiste sektoritega ja koostavad neile ka edaspidi suunisdokumente, et parandada kõnealuste sektorite arusaama ELi loodusvaldkonna õigusaktidest ja nende väärtusest majandusarengu edendamisel.
- 3c) Komisjon ja liikmesriigid lihtsustavad loodusvaldkonna direktiivide jõustamist, pakkudes kohtunikele ja prokuröridele spetsiaalseid Natura 2000 võrgustikku käsitlevaid koolitusprogramme ning aidates suurendada nõuete paremaks täitmiseks vajalikku suutlikkust.

#### **4. meede. Parandada ja ühtlustada seiret ja aruandlust**

- 4a) Komisjon töötab koos liikmesriikidega 2012. aastaks välja uue linde käsitleva ELi aruandlussüsteemi, täiendab loodusdirektiivi artikliga 17 ettenähtud

aruandlussüsteemi ning parandab Natura 2000 andmete voogu, neile juurdepääsu ning nende asjakohasust.

- 4b) Komisjon loob 2012. aastaks Euroopa bioloogilise mitmekesisuse teabesüsteemi osana spetsiaalse IT-vahendi, et parandada andmete kättesaadavust ja kasutamist.

## **2. EESMÄRK SÄILITADA JA PARANDADA ÖKOSÜSTEEME JA NENDE TEENUSEID**

*2020. aastaks säilitatakse ja parandatakse ökosüsteeme ja nende teenuseid: selleks luuakse roheline infrastruktuur ning taastatakse vähemalt 15 % kahjustatud ökosüsteemidest.*

### **5. meede. Parandada teadmisi ELis ökosüsteemide ja nende teenuste kohta**

- 5) Liikmesriigid kaardistavad ja hindavad komisjoni abiga 2014. aastaks ökosüsteemide ja nende teenuste seisundit oma riigi territooriumil, hindavad kõnealuste teenuste majanduslikku väärtust ning toetavad selle väärtuse lisamist 2020. aastaks ELi ja liikmesriikide arvepidamis- ja aruandlussüsteemidesse.

### **6. meede. Kehtestada prioriteetid seoses ökosüsteemide taastamise ja roheline infrastruktuuri kasutamise edendamisega**

- 6a) Liikmesriigid töötavad komisjoni abiga 2014. aastaks välja strateegilise raamistiku ökosüsteemide taastamise prioriteetide kehtestamiseks piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil.
- 6b) Komisjon töötab 2012. aastaks välja roheline infrastruktuuri strateegia, et edendada roheline infrastruktuuri rakendamist ELi linna- ja maapiirkondades muu hulgas selliste stiimulite abil, mis on ette nähtud ettemaksega investeeringute tegemiseks roheline infrastruktuuri projektidesse ja ökosüsteemi teenuste säilitamiseks, näiteks ELi vahendite ning avaliku ja erasektori partnerluste otstarbekama kasutamise kaudu.

### **7. meede. Vältida bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste summaarset vähenemist**

- 7a) Komisjon töötab koostöös liikmesriikidega 2014. aastaks välja meetodika, mille alusel hinnata ELi rahastatud projektide, kavade ja programmide mõju bioloogilisele mitmekesisusele.
- 7b) Komisjon jätkab tööd selle nimel, et kavandada 2015. aastaks algatus, millega soovitakse vältida bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste summaarset vähenemist.

## **3. eesmärk SUURENDADA PÕLLUMAJANDUSE JA METSANDUSE ROLLI BIOLOOGILISE MITMEKESISUSE SÄILITAMISEL JA SUURENDAMISEL**

*3A) Põllumajandus: Suurendada 2020. aastaks võimalikult palju selliste põllumajanduslike rohumaade, põllumaade ja püsilikultuuride all olevaid alasid, mida reguleeritakse ÜPP raames võetud bioloogilise mitmekesisuse meetmetega, et tagada bioloogilise mitmekesisuse säilimine ja parandada mõõdetavalt\* selliste liikide ja elupaikade kaitsestaatust, mis sõltuvad põllumajandusest või mida see tegevusala mõjutab, ning ökosüsteemi teenuste pakkumist võrreldes ELi 2010. aasta võrdlustasemega, ja toetada seeläbi loodusvarade säästvat majandamist.*

*B) Metsad: 2020. aastaks on kõigi riigimetsade ja selliste teatava suurusega\*\* (määrab kindlaks liikmesriik või piirkond ning see esitatakse maaelu arengukavas) metsandusettevõtete jaoks, mida rahastatakse ELi maaelu arengupoliitika raames,*

kehtestatud metsamajandamiskavad või samaväärsed vahendid, mis on kooskõlas metsade säästva majandamisega,<sup>30</sup> et parandada mõõdetavalt\* selliste liikide ja elupaikade kaitsestaatust, mis sõltuvad metsandusest või mida see tegevusala mõjutab, ning ökosüsteemi teenuste pakkumist võrreldes ELi 2010. aasta võrdlustasemega.

\* Mõlema eesmärgi puhul hinnatakse olukorra paranemist selliste mõõdetavate eesmärkide alusel, mis on kehtestatud 1. eesmärgiga ELile huvi pakkuvate liikide ja elupaikade kaitsestaatuse parandamiseks ning 2. eesmärgiga kahjustatud ökosüsteemide taastamiseks.

\*\* Et innustada väiksemaid metsandusettevõtteid vastu võtma säästvale majandamisele vastavaid majandamiskavasid või samaväärseid vahendeid, võivad liikmesriigid neile pakkuda täiendavaid stiimuleid.

## **8. meede. Suurendada avalike keskkonnahüvede eest makstavaid ELi ühise põllumajanduspoliitika otsetoetusi**

- 8a) Komisjon teeb ettepaneku maksta ÜPP otsetoetusi selliste avalike keskkonnahüvede pakkumise eest, mis lähevad kaugemale nõuetele vastavusest (nt püsikarjamaad, taimkate, viljavaheldus, ökoloogilistel põhjustel söötijätetud maa, Natura 2000 võrgustik).
- 8b) Komisjon teeb ettepaneku tõhustada ja lihtsustada headele põllumajandus- ja keskkonnatingimustele vastavuse standardeid ning kaaluda pärast seda, kui veepoliitika raamdirektiiv on rakendatud ja põllumajandusettevõtjatele nende tegevusega seotud kohustused kindlaks määratud, nimetatud direktiivi nõuete lisamist nõuetele vastavuse rakendusalaselle, et parandada linnapiirkondade veeökosüsteemide seisundit.

## **9. meede. Käsitleda maaelu arengupoliitikas rohkem bioloogilise mitmekesisuse kaitsmist**

- 9a) Komisjon ja liikmesriigid lisavad mõõdetavad bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid maaelu arengu strateegiasse ja programmidesse ning viivad meetmed vastavusse piirkondlike ja kohalike vajadustega.
- 9b) Komisjon ja liikmesriigid loovad mehhanismid põllumajandus- ja metsandusettevõtjate vahelise koostöö lihtsustamiseks, et saavutada maastikuelementide püsimine ja geneetiliste ressursside kaitse, ning muud koostöömehhanismid bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks.

## **10. meede. Kaitsta Euroopa põllumajanduse geneetilist mitmekesisust**

- 10) Komisjon ja liikmesriigid soodustavad põllumajanduse keskkonnameetmete võtmist põllumajanduse geneetilise mitmekesisuse kaitsmiseks ning uurivad geneetilise mitmekesisuse kaitsestrateegia väljatöötamise võimalusi.

## **11. meede. Innustada metsaomanikke kaitsma ja suurendama metsade bioloogilist mitmekesisust**

- 11a) Liikmesriigid ja komisjon innustavad vastu võtma majandamiskavasid,<sup>31</sup> muu hulgas maaelu arengu meetmete<sup>32</sup> ja LIFE+ programmi kaudu.

<sup>30</sup> Nagu on määratletud dokumendis SEK(2006) 748.

<sup>31</sup> Metsade säästev majandamine nõuab majandamiskavade või samaväärsete vahendite laiemat kasutamist. 23 liikmesriigis on juba üle 60 % metsadest selliste kavadega hõlmatud.

<sup>32</sup> Nagu on sätestatud nõukogu määruses 1698 (2005).

- 11b) Liikmesriigid ja komisjon soodustavad innovatiivsete mehhanismide (nt ökosüsteemi teenuste maksustamine) loomist, et rahastada mitmeotstarbeliste metsade ökosüsteemi teenuste säilitamist ja taastamist.

## **12. meede. Bioloogilise mitmekesisuse meetmete lisamine metsamajandamiskavadesse**

- 12) Liikmesriigid tagavad, et metsamajandamiskavad või samaväärsed vahendid sisaldavad võimalikult mitut järgmist meetet:
- lagupuidu optimaalse taseme säilitamine, arvestades selliseid piirkondlikke erinevusi nagu metsatulekahju oht või võimalik putukate puhanguiline esinemine;
  - põlisloodusalade kaitsmine;
  - ökosüsteemipõhised meetmed, millega suurendatakse osana metsatulekahjude ennetuskavadest metsade vastupidavust metsatulekahjudele kooskõlas Euroopa metsatulekahjude teabesüsteemi (EFFIS) tööga;
  - Natura 2000 metsaalade jaoks välja töötatud meetmed;
  - meetmed selle tagamiseks, et metsastamine toimuks vastavalt metsade säästva majandamise üleeuroopalistele tegevusjuhiste<sup>33</sup> eelkõige seoses liikide mitmekesisusega, ning kliimamuutustega kohanemise vajadustele.

### **4. EESMÄRK TAGADA KALAVARUDE SÄÄSTEV KASUTAMINE**

*Saavutada 2015. aastaks kalavarude maksimaalne jätkusuutlik saagikus. Saavutada kalavarude populatsiooni heale seisukorrale iseloomulik vanuseline ja suuruseline koosseis, majandades kalavarusid viisil, mis ei avalda negatiivset mõju muudele kalavarudele, liikidele ja ökosüsteemidele; sellega toetatakse hea keskkonnaseisundi saavutamist 2020. aastaks, mis on ette nähtud merestrateegia raamdirektiiviga.*

## **13. meede. Parandada kalavarude majandamist**

- 13a) Komisjon ja liikmesriigid säilitavad kalavarusid ja taastavad need tasemeni, mis võimaldab saavutada maksimaalse jätkusuutliku saagikuse kõigis ELi kalalaevastiku tegevuspiirkondades, sealhulgas piirkondlike kalandusorganisatsioonide reguleeritavates piirkondades, ning selliste kolmandate riikide vetes, kellega EL on sõlminud kalandusalased partnerluslepingud.
- 13b) Komisjon ja liikmesriigid töötavad välja ja rakendavad ühise kalanduspoliitika raames pikaajalised majandamiskavad ning püügikontrollieeskirjad, mis põhinevad maksimaalsest jätkusuutlikust saagikusest lähtuval lähenemisviisil. Kõnealused kavad peaksid põhinema teaduslikel nõuannetel ja jätkusuutlikkuse põhimõttel ning nende koostamisel tuleks arvesse võtta konkreetseid ajalisi eesmärke.
- 13c) Komisjon ja liikmesriigid kiirendavad oluliselt maksimaalse jätkusuutliku saagikuse põhimõtte rakendamiseks vajalike andmete kogumist. Kui see eesmärk on saavutatud, küsitakse teaduslikku nõuannet, et lisada ökoloogilised kaalutlused 2020. aastaks maksimaalse jätkusuutliku saagikuse määratlusse.

## **14. meede. Kõrvaldada kahjulik mõju kalavarudele, liikidele, elupaikadele ja ökosüsteemidele**

- 14a) EL kavandab meetmeid, et lõpetada järk-järgult saagi vette tagasilaskmine, vältida soovimatute liikide kaaspüüki ning kaitsta ohualteid mereökosüsteeme kooskõlas ELi õigusaktide ja rahvusvaheliste kohustustega.

<sup>33</sup> <http://www.foresteurope.org/>.



- 14b) Komisjon ja liikmesriigid toetavad merestrateegia raamdirektiivi rakendamist; muu hulgas pakuvad nad finantsstiimuleid selliste rahastamisvahendite kaudu, mis on tulevikus ette nähtud kalandus- ja merenduspoliitika merekaitsealade (sh Natura 2000 alad ning rahvusvaheliste või piirkondlike lepingutega loodud kaitsealad) rahastamiseks. See võib hõlmata mereökosüsteemide taastamist, püügitegevuse kohandamist ning sektori kaasamist alternatiivsetesse tegevustesse nagu ökoturism, merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse seire ja haldamine, ning mereprahi kõrvaldamine.

## **5. EESMÄRK INVASIIVSETE VÕÖRLIIKIDE TÕRJE**

*2020. aastaks tehakse kindlaks invasiivsed võõrliigid ja nende liikumisteed ning neist koostatakse pingerida; nimekirja tipus olevad liigid võetakse kontrolli alla või hävitatakse ning liikumisteed hallatakse, et vältida uute invasiivsete võõrliikide sissetungi ja kohanemist.*

### **15. meede. Tugevdada ELi taime- ja loomatervishoidu käsitlevat korda**

- 15) Komisjon lisab 2012. aastaks taime- ja loomatervishoidu käsitlevasse korda täiendavalt bioloogilise mitmekesisusega seotud küsimusi.

### **16. meede. Luua spetsiaalne invasiivseid võõrliike käsitlev vahend**

- 16) Komisjon töötab 2012. aastaks välja spetsiaalse õigusliku vahendi invasiivsete võõrliikide tõrjepoliitika puuduste kõrvaldamiseks.

## **6. EESMÄRK AIDATA VÄLTIDA MAAILMA BIOLOOGILISE MITMEKESISUSE VÄHENEMIST**

*2020. aastaks on EL suurendanud oma panust bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks kogu maailmas.*

### **17. meede. Vähendada bioloogilise mitmekesisuse vähenemise kaudseid põhjustajaid**

- 17a) EL võtab ressursitõhusust käsitleva juhtalgatuse raames meetmeid (need võivad sisaldada meetmeid nõudluse ja/või pakkumise poolel), et vähendada ELi tarbimisharjumuste mõju bioloogilisele mitmekesisusele, eriti selliste ressursside puhul, mille tarbimine kahjustaks oluliselt bioloogilist mitmekesisust.
- 17b) Komisjon suurendab kaubanduspoliitika rolli bioloogilise mitmekesisuse kaitsmisel ning püüab vähendada võimalikku kahjulikku mõju nii, et käsitleb seda teemat süstemaatiliselt kaubanduslääbirääkimistel ja dialoogides kolmandate riikidega, määrab kindlaks ja hindab selliste eelhindamiste kaudu, milles käsitletakse kaubanduse mõju säästvate arengule, ning järelhindamiste kaudu kaubanduse ja investeringute liberaliseerimise võimalikku mõju bioloogilisele mitmekesisusele; samuti taotleb ta kõikidesse uutesse kaubanduslepingutesse säästva arengu peatüki lisamist, millega nähtaks ette kaubanduse kontekstis olulised keskkonnavalased sätted (sh bioloogilise mitmekesisusega seotud eesmärged käsitlevad sätted).
- 17c) Komisjon teeb koostööd liikmesriikide ja peamiste sidusrühmadega, et anda õigeid turusignaale bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks, sealhulgas töötatakse selle nimel, et reformida, järk-järgult vähendada ja kaotada keskkonnale kahjulikud toetused nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil ning näha ette positiivsed stiimulid bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks ja säästvaks kasutamiseks.

### **18 meede. Leida täiendavad vahendid bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks kogu maailmas**

- 18a) Komisjon ja liikmesriigid annavad õiglase panuse rahvusvahelise protsessi raames tehtavatesse jõupingutustesse, et suurendada maailma bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks vajalikke vahendeid; nimetatud protsessi eesmärk on hinnata rahastamisvajadusi ning võtta bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 2012. aasta kohtumisel vastu vahendite leidmisega seotud eesmärgid<sup>34</sup>.
- 18b) Komisjon parandab kogu maailma bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks ettenähtud ELi rahastamise tõhusust; muu hulgas toetatakse looduskapitali hindamist abisaajariikides ja bioloogilist mitmekesisust käsitlevate riiklike strateegiate ja tegevuskavade väljatöötamist ja/või ajakohastamist ning parandatakse tegevuse kooskõlastamist ELi sees ja ELi väliste rahastajatega selle valdkonnaga seotud abi ja projektide rakendamisel.

#### **19. meede. ELi arengukoostöö mõju bioloogilisele mitmekesisusele**

- 19) Komisjon jätkab arengukoostöö meetmete süstemaatilist läbivaatamist, et vähendada võimalikult palju kahjulikku mõju bioloogilisele mitmekesisusele ning viib läbi sellise tegevuse keskkonnamõju strateegilise hindamise ja/või keskkonnamõju hindamise, mis avaldab tõenäoliselt bioloogilisele mitmekesisusele olulist mõju.

#### **20. meede. Reguleerida geneetiliste ressurssidele juurdepääsu ning nende kasutamisest saadava tulu õiglast ja võrdset jaotamist**

- 20) Komisjon kavandab õigusakti geneetiliste ressurssidele juurdepääsu ning nende kasutamisest saadava tulu õiglast ja võrdset jaotamist käsitleva Nagoya protokollide rakendamiseks Euroopa Liidus, et EL saaks protokollide võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2015. aastaks ratifitseerida, nagu on nõutud ülemaailmses eesmärgis.

---

<sup>34</sup> Nagu on sätestatud konventsiooniosaliste 10. konverentsil vastuvõetud otsuses X/3.